

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Даниела Петрова Дикова,
Национална музикална академия "Проф. Панчо Владигеров",

на дисертационния труд на
Димитър Юлиянов Наков

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в професионално направление
8.3. „Музикално и танцово изкуство“

на тема:

**„ПИАНОТО В СОЛОВОТО КЛАВИРНО И КАМЕРНО-АНСАМБЛОВО
ТВОРЧЕСТВО НА ИВАН СПАСОВ (ТЕОРЕТИКО-ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ
АСПЕКТИ НА КЛАВИРНАТА АРТИКУЛАЦИЯ)“**

Научен ръководител: **проф. Роксана Богданова**

Дисертационният труд на Димитър Наков е разработен в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. Той е с обем от 168 страници и съдържа: увод, 3 глави, заключение, приноси, библиография и 2 приложения (приложение 1 - интервюта и приложение 2 - програми на 6 концерта с произведения на Иван Спасов, неразделна част от художествено-творческата форма на докторантурата). Цитираната литература включва 95 заглавия (17 на кирилица и 78 на латиница). Авторефератът е с обем 57 страници. Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита на заседание на Катедра „Пиано и акордеон“ при факултет „Музикална педагогика“ към АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, Пловдив, проведено на 29.10.2021г.

Биографията на Димитър Наков очертава творческа личност с разностранни интереси в музикалното си развитие. Завършил средно музикално образование и впоследствие бакалавърска и магистърска степени в родния си град Пловдив, Д. Наков е не само солидно подготвен инструментално пианист (познавайки добре качествата на клавирните му педагози), но и с основни познания в композицията и музикалната

педагогика. Интересен е изборът на Д. Наков на специализациите му в чужбина (по композиция - Букурещ и пиано – Виена) - ясен белег за желание и възможност за съвместяване и развитие и в двете области. **Интерес представлява успешната му концертна дейност и в соловия репертоар и в този на партниращ пианист (камерен изпълнител и акомпаниятор). Похвална е активността на младия пианист в областта на изпълнителството на съвременна музика (българска и чужда). Биографията му говори за личност с великолепно възпитание, високи интелектуални възможности и индикира за дисциплинирана работоспособност.**

Коментарите ми за дисертационния труд ще бъдат кратки:

В увода Д.Наков ясно описва **предмета** на изследване: „Клавирната артикулация в соловото клавирно и камерно-ансамбловото творчество на Иван Спасов, както и на конкретните начини на изписването ѝ” и **обекта** : изследването му е върху изпълнените произведения в шест концерта, включващи всички солови клавирни и по-голямата част от камерните клавирни произведения, както и на част от песните за сопран и пиано на Иван Спасов.

Ясно пределени са **целите на изследването**:

- подчертаване ролята и значението на клавирната артикулация в художествената интерпретация на произведенията на Иван Спасов.
- теоретично изясняване и синтезирано обобщаване артикулацията в нотния текст, на базата на установения световен научен опит.
- формиране на лична творческа позиция в интерпретацията на артикулационните средства при И. Спасов, на основата на получения изпълнителски опит в концертните изяви.
- определяне на важни аспекти в техническата част на изпълнението на клавирната артикулация.

Дефинирани са **задачите**, необходими за постигане на поставените целите са:

- формално-структурен анализ на всички изпълнени творби от И. Спасов и разглеждане на някои особености на музикалните елементи.
- теоретична обосновка на основните видове артикулация – легато, нон легато, стакато.

- анализ на отделните видове артикулация от интерпретационна и техническа гледна точка. Означения изписване в нотацията на И. Спасов. Онагледяване на анализите с приложени нотни примери.
- взаимовръзката на артикулацията с други музикални елементи.
- цезурите като артикулационно средство и начин за структуриране на музикалната мисъл.

За достигане на изводите при изследването са ползвани емпирични и аналитични методи.

Оценявам високо решението на Д. Наков „за конкретика и максимално фокусиране върху изследваната тема. В резултат на това, дисертацията не съдържа биографични данни за композитора, както и бележки относно отражението на живота му в неговата музика”.

Първа глава - „Формално-структурен анализ на творби за пиано и камерни ансамбли от Иван Спасов. Някои особености на изразната палитра“ съдържа кратка информация за историята на създаване на творбите и анализ на музикално-структурни им елементи, изразни средства и използвани композиционни техники. Описва се същността и основните характеристики на изследваните произведения в четири жанрови направления, подредени в хронологичен ред: творби за соло пиано, концерт за пиано и оркестър, камерна музика и песни за сопран и пиано. Музикалните анализи подпомагат разбирането на направените в следващите две глави изводи по отношение на артикулационните прийоми, разработени изцяло от изпълнителска гледна точка. **Текстът на тази глава печели с факта на лично планиран, подготвен и изживян цялостен репетиционен процес с концертно представяне пред публика, с анализ на съвместени изпълнителски усещания и добра теоретична музикантска и композиторска подготовка.**

Втората глава - „Клавирната артикулация в музиката на Иван Спасов и нейните основни форми“ е с приносен характер. В нея се изяснява детайлно понятието артикулация, като анализите са направени върху познаването на разнообразни източници по темата от 18 век до наши дни. **Младостта на Д. Наков не се оказва пречка и той с вещина и изчерпателност описва техническите начини на инструменталното ѝ реализиране под формата на клавирно туше.** Проследени са характерни особености и основни проблеми на клавирната артикулация в произведенията на И. Спасов. Предложени са интерпретационни решения и за тяхното онагледяване са приложени нотни примери към отделните аспекти на клавирната артикулация.

В трета глава - „Взаимовръзки на клавирната артикулация с други музикални елементи“ се проследява теоретично и практически взаимодействието на артикулацията с акцентуацията, цезурата, динамиката. Изследвани са специфични интерпретационни проблеми свързани с изпълнението на клъстери.

Заключението подробно описва свършената работа по широката и комплексна тема за клавирната артикулация и обема на анализирания творчество и очертава неизследваните важни страни на изпълнителската работа в творбите на Иван Спасов - въпросите свързани с изграждане на времевата организация на музикалния материал, с начините на тълкуване и разбиране на характерната за композитора нотация, с отношението на изпълнителя към ритъма, към педализацията, динамиката и формообразуването.

Утвърждавам **безспорните приноси** моменти на дисертационния труд, добре изведени в две отделни групи: теоретични (6) и изпълнителски(4). **Към тях искам да добавя** респекта си от трудоспособността на младия пианист **Д. Наков**, завидното му сценично поведение. **Адмирам** отдадеността му на съвременната българска музика и целенасочения му интерес към стойностната клавирна музика на иконата **Иван Спасов!** В неговата работа откривам убедителна заявка, че е **формирал музикантски качества** (теоретични и изпълнителски) и **развива непрекъснато постигнатото с подкрепата на учителите си от висок ранг.** Езикът, с който е написано изследването говори за високо ерудирана личност, напълно подготвена да споделя знанията и енергията си с по-млади музиканти. **Интервюта** в приложение 1 са на изявени изпълнители на музиката на **И. Спасов** и допълват творческия му образ. Мнението ми е, че части от дисертационния труд са интересни да бъдат използвани като описание и предговор към нотните издания на изследваните произведения. **Препоръчвам след редакция трудът да бъде издаден.** Убедена съм, че личности като **Димитър Наков** са рядкост в наше време и съветът ми е да бъде използван таланта му в сферата на висшето музикално образование.

Удостоверявам, че дисертационният труд е актуален, авторски оригинален и приносен и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Предлагам на уважаемото научно жури да **бъде присъдена** на
Димитър Юлиянов Наков
за дисертационния му труд на тема
**„ПИАНОТО В СОЛОВОТО КЛАВИРНО И КАМЕРНО-АНСАМБЛОВО
ТВОРЧЕСТВО НА ИВАН СПАСОВ (ТЕОРЕТИКО-ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ
АСПЕКТИ НА КЛАВИРНАТА АРТИКУЛАЦИЯ)“**

образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 8.3
„Музикално и танцово изкуство“.

6 февруари 2022 г.

*Проф. д-р Даниела
ДИКОВА*